

Celebrate Jesus 2000

(Sprawozdanie z Europejskich Konsultacji Charyzmatycznych (*European Charismatic Consultation – ECC*) i Międzynarodowych Konsultacji Charyzmatycznych na temat Ewangelizacji Światowej (*International Charismatic Consultation on World Evangelisation – ICCOWE*) w Pradze, 23-27 VIII 2000)

W dniach 23-27 sierpnia 2000 r. miało miejsce w stolicy Czech, w Pradze, niezwykle wydarzenie. Pod ogólnym hasłem *Celebrate Jesus 2000* odbywały się równolegle dwa czterodniowe spotkania. Pierwsze z nich zgromadziło uczestników Europejskich Konsultacji Charyzmatycznych (*European Charismatic Consultation – ECC*), a drugie gości przybyłych z okazji zjazdu Międzynarodowych Konsultacji Charyzmatycznych na temat Ewangelizacji Światowej (*International Charismatic Consultation on World Evangelisation – ICCOWE*). Niezwykłym przywilejem było spotkanie wszystkich przybyłych z praskim kardynałem Miroslavem Vlkem, który w bardzo serdecznych słowach zachęcił wszystkich do owocnych obrad. Na samym początku praskiego spotkania ks. kardynał przywołał żartobliwie tradycyjne zawołanie polityków: „Kto ma Pragę, ten ma Europę” i zaprosił do takiej interpretacji tego hasła, która skłoni do żywszego dzielenia się Ewangelią w Pradze dla dobra całej Europy.

Kilkuset uczestników spotkań dzieliło się na dwie grupy. Pierwsza z nich, zdecydowanie liczniejsza, z aktualnymi wyzwaniem ewangelizacji na świecie zapoznawała się poprzez prelekcje, świadectwa i grupy dzielenia. W pierwszy dzień, w środę 23 sierpnia, tematem wiodącym był biblijny werset zaczerpnięty z Janowej Ewangelii: „Tak Bóg umiłował świat” (J 3, 16). Kolejne dni poświęcone były tematowi Wcielenia Syna Bożego (czwartek 24 sierpnia), kenozy Chrystusa (piątek 25 sierpnia) i wreszcie tematowi Bożej chwały (sobota 26 sierpnia). Każdy dzień rozpoczynał się Eucharystią w budynku Praskiego Wyższego Seminarium Duchownego (lub innym rodzajem nabożeństwa dla uczestników pochodzących z niekatolickich kościołów i wspólnot chrześcijańskich). W ciągu dnia czekały na przybyłych na spotkanie jeszcze: poranne wspólnotowe uwielbienie, przedpołudniowe prezentacje teologiczne, tematyczne seminaria popołudniowe, grupy modlitewne, studia biblijne i celebracje wieczorne (modlitwa, uwielbienie, świadectwo i posługiwanie). Szczególnym przedmiotem zainteresowania stały się trzy relacje. Pierwsza z nich donosiła o przebudzeniu wśród chrześcijańskich wspólnot w Skandynawii, druga była zdumiewającym świadectwem wiary prawosławnego kościoła w Rumunii (szczególnie członków silnego tam stowarzyszenia eklezjalnej odnowy „Armia Pana”), ostatnia wreszcie – to zdanie sprawy z działalności zakorzenionego najmocniej we wspólnocie anglikańskiej potężnego ruchu opartego na ewangelizacyjnych kursach *Alpha*: łączna liczba uczestników tych kursów,

rozpowszechnionych w ciągu ostatnich kilku lat zwłaszcza w krajach anglojęzycznych, zbliża się do dwóch milionów. Spotkaniom przewodniczyły takie osoby powszechnie znane w światowym ruchu charyzmatycznym, jak na przykład o. Tom Forrest (Amerykanin, który jest jedną z czołowych postaci w katolickim Ruchu Odnowy Charyzmatycznej), Michael Harper (były anglikanin a obecny członek Kościoła prawosławnego) czy Larry Christenson (amerykański pastor luterński).

Druga grupa uczestników praskiego sympozjum spędzała czas przedpołudniowy i popołudniowy na teologicznych wykładach i dyskusjach, łącząc się z grupą pierwszą w wieczornych celebracjach. Na tym miejscu zainteresowanie skupimy przede wszystkim na tym ściślej teologicznym aspekcie sierpniowych dni. W czwartek zebrani mieli okazję zapoznać się z nauczaniem prawosławnego biskupa Dioklei, Kallistosa (jest to Anglik zwiący się „w świecie” Timothy Ware). Ten uczący w Oxfordzie profesor wygłosił wykład: *Wcielenie a Kościół*. Zdaniem ks. biskupa Kallistosa, o ile centralnym pytaniem teologii wieku dwudziestego było pytanie: „Czym jest Kościół?”, to odpowiednikiem tego zagadnienia w wieku następnym będzie naczelnym problem: „Czym jest osoba ludzka?” W ukazywaniu różnych koncepcji teologii Kościoła bp Kallistos pokazał, jak „teologia piramidy” (charakterystyczna dla mentalności odzwierciedlonej w katolicyzmie zwłaszcza w czasach I Soboru Watykańskiego) może zostać zrównoważona „eucharystyczną teologią Kościoła”. W tej wizji celem istnienia Kościoła na ziemi jest celebrowanie Eucharystii; a skoro tak, to koncepcja nazbyt jednostronnie instytucjonalna (odwołująca się chętnie do Cypriana z Kartaginy) ma być dopełniana wizją Kościoła jako eucharystycznej wspólnoty (kontynuacja teologii Ignacego z Antiochii). Tradycyjny termin *communio sanctorum* może wtedy wyrażać dwa przenikające się pojęcia: „*communio* świętych” i „*communio* w tym, co święte” (a więc przede wszystkim w Eucharystii), a formuła „jeden, święty, powszechny i apostołski” może wtedy realizować się również w konkretnym kościele lokalnym, gdy jego wspólnota celebruje Eucharystyczną Uczę.

Następnym mówcą był amerykański teolog pentekostalny dr Edmund J. Rybarczyk, profesor religii z Uniwersytetu Vanguard w Costa Mesa w Kalifornii. Poruszył pasjonujący temat: *Mistyka stara i nowa – podobieństwa między prawosławiem i klasycznym pentekostalizmem*. Celem prof. Rybarczyka było ukazaniem pentekostalizmu jak *via media* między prawosławiem a tradycyjnym protestantyzmem, a to poprzez kultywowanie „teologii doświadczenia” (*experiential theology*). Charakterystyczną innowacją pentekostalizmu jest odmienne umiejscowienie doświadczenia mistycznego: nie tyle na końcu drogi chrześcijańskiej (tak czynił tradycyjnie kościół prawosławny), ile na jej początku. Ważne jest w tym kontekście odróżnienie cząstkowych „doświadczeń” (*experiences*) od całościowego i absolutnie podstawowego „Doświadczenia” (*Experience*). Śmiałe porównanie różnych od-cieni doświadczenia chrześcijańskiej wiary (oparte, bądźmy pewni, na solidnym studium historii mistyki obu tych gałęzi chrześcijaństwa) spotkało się z żywą odpowiedzią w dyskusji, wciągającej do pasjonującej wymiany zdań obok przedstawicieli wspomnianych w tytule wykładu wyznań także katolików i anglikanów. Godna podziwu była odważna szczerść prof. Rybarczyka, umiejącego wskazać na tendencje konsumpcjonizmu i praktycznego materializmu występujące w reprezentowanej przez niego tradycji duchowej.

W piątek, w dzień poświęcony kenozie Chrystusa, uczestnicy teologicznego spotkania mogli wysłuchać wykładu przedstawionego przez dra Veli-Matt Kärkkäinena, fińskiego

przedstawiciela teologii systematycznej z Teologicznego Seminarium Fullera z Pasadeny w Kalifornii. Temat jego wystąpienia brzmiał: „*Duch Święty wezwał mnie*”: *pneumatologiczny potencjał nauczania M. Lutra o zbawieniu*” Intelktualne poruszenie na sali wywołało niezwykle cenne zinterpretowanie pojęcia *theosis* (tradycyjnie kojarzonego ze wschodnią linią teologii chrześcijańskiej) w świetle pojęć tradycji luterkańskiej. Dr Kärkkäinen wygłosił charakterystyczne zdanie na temat nauczania Lutra o łasce Boga udzielonej człowiekowi (według Lutra łaska czyni z człowieka *mehr als ein Mensch*): „Jest to doktryna patrystyczna w najlepszym wydaniu”

Pneumatologicznej tematyce poświęcone było również następne przedłożenie. Katolicki pracownik Uniwersytetu Marquette w Milwaukee (USA), dr Ralph Del Colle, w wykładzie *Wcielenie a Duch Święty*, skupił się na zbawczych konsekwencjach dla ludzi udziału Ducha Świętego w wydarzeniu Jezusa Chrystusa.

Niezwykłą okazją intelektualną i duchową było również sobotnie spotkanie z prawosławnym mówcą o. Hilarionem Alfeyevem, pracownikiem Patriarchatu Moskiewskiego. Mający doktorat z Oxfordu i doświadczenie nauczania zarówno w Rosji, jak i w Stanach Zjednoczonych, ten prawosławny teolog przedstawił temat: *Chrystus kosmiczny – zwycięzca piekła*. Nie uniknięto w dyskusji, jak łatwo się domyślić, takich problemów jak apokatastaza czy powszechność dostępu do zbawienia. Szczególnie wiele debatowano jednak na temat interpretacji biblijnych fragmentów mówiących o możliwości ogłoszenia Ewangelii ludziom, którzy już zakończyli ziemski bieg życia. Wyraźne odmienności kierunków zaznaczyły się w tej dziedzinie już w starożytności, na przykład między teologami aleksandryjskimi (Klemensem czy Cyrylem) a teologami Zachodu (takimi jak Augustyn).

Oprócz głębokiej kompetencji autorów wykładów wartość praskiego spotkania leżała w niezwykle bogactwie zgromadzonych dyskutantów. Można było wysłuchać, jak ściera się opinie pentekostalnego pastora z Oklahomy i prawosławnego księdza z Rumunii, Bułgara pracującego w protestanckim kolegium w Pradze i przedstawiciela niemieckiej placówki amerykańskiej organizacji *Campus Crusade for Christ*. Można było podziwiać, jak teologowie katoliccy, prawosławni, anglikańscy czy protestanccy dyskutują z zaangażowaniem o poglądach teologów prawosławnego Średniowiecza, o subtelnościach Soboru Chalcedońskiego czy o teologicznych niuansach czasów Reformacji. I w końcu – trudno było nie zauważyć odwagi ducha w wierności – nie tylko deklarowanej, ale i praktykowanej – nauczaniu Biblii i jego interpretacji przez Tradycję Kościoła, zwłaszcza tę najstarszą, patrystyczną.

Odjeżdżający do swoich miejsc chrześcijańskiego zaangażowania uczestnicy sierpniowych dni w Pradze, zarówno Europejskich Konsultacji Charyzmatycznych jak i Międzynarodowych Konsultacji Charyzmatycznych na temat Ewangelizacji Światowej, pewni byli jednego: że chociaż praskie spotkanie odbyło się przy końcu lata, przeniknięte było do głębi teologiczną atmosferą nowej wiosny chrześcijaństwa.

ks. Andrzej Siemieniowski